

15. Янцур М.С. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання до реалізації професійної активізації учнівської молоді / М.С. Янцур, А.І. Войтко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: збірник наукових праць: наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 15. – Рівне: РДГУ, 2001. – С. 53-61.
16. Янцур М.С. Практикум з професійної орієнтації і методики профорієнтаційної роботи: навчальний посібник / М.С. Янцур. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 216 с.
17. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи: курс лекцій: навчальний посібник / М.С. Янцур. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.
18. Янцур М.С. Словник-довідник з професійної орієнтації: навчальний посібник / М.С. Янцур. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 176 с.

А.И. ВОЙТКО. ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТРУДОВОГО ОБУЧЕНИЯ И ТЕХНОЛОГИЙ К ПРОВЕДЕНИЮ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ПРОБ С УЧАЩИМИСЯ 8-9-х КЛАССОВ

Резюме. На основе анализа структуры и содержания профессиональной пробы обоснованно особенности подготовки будущих учителей трудового обучения и технологий к проведению всех этапов профпробы по техническому, ситуативным и функциональным направлениям на трех уровнях.

Ключевые слова: профессиональная проба, учитель трудового обучения и технологий, образовательная отрасль "Технология", основная школа, трудовое обучение.

A.I. VOYTKO. FEATURES OF TRAINING TEACHERS OF LABOUR TRAINING AND TECHNOLOGY FOR THE PROFESSIONAL TESTS WITH STUDENTS 8-9 CLASSES

The summary. By analyzing the structure and content of professional features reasonably sample preparation of future teachers of labor training and technology to all phases of professional tests for technical, situational and functional areas on three levels.

Key words: professional test, teacher of labor training and technologist, educational field "Technology", primary school, labor training.

Рекомендовано до друку.

Канд. пед. наук, проф. М.С.Янцур.

Одержано редакцією 14.06.2016.

УДК: [378. 016: 331: 687]: 004

В.О. СІПАЙЛО

**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ
(НА ПРИКЛАДІ ПРОФІЛЮ «ШВЕЙНА СПРАВА»)**

Резюме. У статті обґрунтовано доцільність та можливість використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі підготовки вчителів технологій (на прикладі профілю «Швейна справа») та методика їх використання на заняттях.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, комп'ютерна презентація, відеофільми, методичні умови.

Постановка проблеми. Стрімкий перехід до комп'ютерних інтерактивних мультимедійних технологій та їх активне впровадження у всі сфери життя стало ознакою сьогодення. Тенденція зміни парадигми навчання, де вища школа переходить від передачі студентам готових знань до організації й управління їх самостійної навчально-пізнавальної діяльності, змушують вищу школу все більше використовувати інформаційно-комунікаційні технології. Освітня галузь "Технологія", відповідно Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, складається з інформаційно-комунікаційного та технологічного компонентів [3]. Одним із структурних розділів технологічного компонента є цикл дисциплін, передбачених навчальним планом відповідно профілю (Швейна справа). До його реалізації повинні бути готові вчителі технологій. Для цього навчальним планом підготовки майбутнього вчителя технологій передбачено вивчення дисциплін: «Матеріалознавство», «Конструювання і моделювання одягу», «Обладнання швейного виробництва та його експлуатація», «Технологія обробки одягу» програми яких були розроблені нами у 2013 році. Спираючись на те, що в сучасних умовах навчання використання комп'ютерних технологій поступово стає новим освітнім стандартом, вивчення цих дисциплін буде ефективнішим завдяки використанню інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. (А. Ашерова, А. Андрєєва, Т. Богданова, Б. Гершунський, Д. Чернилевський) – дослідження проблеми застосування інформаційних технологій в навчальному процесі; (В. Биков, М. Жалдак, Н. Морзе, Ю. Рамський, Ю. Триус, О. Щербак) – вивчення методичних аспектів інформатизації освіти. Проблему формування інформаційної культури та інформаційної компетентності висвітили у своїх працях Н. Апатова, Н. Баловсяк, А. Верлань, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, Н. Колкова, Ю. Машбиць,

Н. Морзе, В. Руденко, І. Скіпор. Особливості підвищення професійних компетентностей у студентів ВНЗ розкриті в працях таких учених, як Ю. Кулюткін, В. Сластьонін, М. Чошанов та ін.

Мета статті: розкрити методикою використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі підготовки вчителів технологій (на прикладі профілю «Швейна справа»).

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційно-комунікаційні технології – це технології, призначені для спільної реалізації інформаційних та комунікаційних процесів [5]. Інформаційно-комунікаційні технології пов'язані зі створенням, збереженням, передачею, обробкою та управлінням інформацією. Цей термін включає всі технології, що використовуються для роботи з інформаційними ресурсами. До сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання відносяться: Інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання (системи комп'ютерного супроводу навчання).

Концепція інформаційних технологій була додана до елементу комунікації і виникла у 1980-і роки. Сьогодні ІКТ включають апаратні засоби (комп'ютери, сервери тощо) та програмне забезпечення (операційні системи, мережеві протоколи, пошукові системи тощо). Їх можливості широко застосовують під час навчального процесу, отже ІКТ можна вважати педагогічною технологією. Будь-яка педагогічна технологія – це інформаційна технологія, оскільки основу технологічного процесу навчання складає отримання й перетворення інформації. ІКТ здійснюють активний вплив на процес навчання та виховання студентів, оскільки змінюють схему передавання знань і методи навчання. Разом з тим, впровадження ІКТ у систему освіти не лише впливає на освітні технології, а й вводить до процесу освіти нові. Вони пов'язані із застосуванням комп'ютерів і телекомунікацій, спеціального устаткування, програмних та апаратних засобів, систем обробки інформації. Вони пов'язані також із створенням нових засобів навчання та збереження знань, до яких належать електронні підручники і мультимедіа; електронні бібліотеки й архіви, глобальні та локальні освітні мережі; інформаційно-пошукові та інформаційно-довідкові системи. За Дж. Велінгтоном, інформаційні технології – це системи, створені для виробництва, передачі, відбору, трансформації (обробки) і використання інформації у вигляді звуку, тексту, графічного зображення і цифрової інформації".

Залежно від методичного призначення засоби ІКТ в освіті класифікують наступним чином: *навчальні* – повідомляють освітню інформацію, формують знання, навички й уміння навчальної або практичної діяльності; *тренувальні* – призначені для закріплення умінь і навичок, повторення вивченого матеріалу; *інформаційно-пошукові і довідкові* – повідомляють інформацію, формують вміння її систематизувати; *демонстраційні* – візуалізують об'єкти, що вивчаються, з метою їх дослідження та вивчення; *імітаційні* – представляють певний аспект реальності для вивчення його структурних та функціональних характеристик; *лабораторні* – дають змогу проводити віддалені експерименти на реальному обладнанні; *моделювальні* – дають змогу моделювати об'єкти з метою їх вивчення; *навчально-ігрові* – створюють навчальні ситуації, в яких діяльність реалізується в ігровій формі; *розрахункові* – автоматизують різні розрахунки та інші операції.

Комп'ютерний слайд-фільм (презентація), у порівнянні з іншими засобами навчання, має певні переваги: містить матеріал в компактній формі, що дозволяє студентам швидко сприймати і засвоювати отриману інформацію; представляє відкриту освітню систему, що дає можливість розширювати, доповнювати і оновлювати інформацію, як текстову, так і графічну; зручний у використанні та зберіганні; дозволяє, при наявності екрану, демонструвати матеріал всім студентам одночасно, що не є так шкідливо, як робота перед монітором кожного студента персонально; дозволяє зробити заняття динамічнішим, заощадити час для іншого виду роботи; дає можливість студентам, які пропустили заняття, самостійно в зручному для них темпі ознайомитися з навчальним матеріалом за допомогою комп'ютера.

Поява Інтернету, як глобальної комп'ютерної мережі з її практично необмеженими можливостями збирання та збереження інформації, передачі її індивідуально кожному користувачеві дала можливість реалізації ІКТ. При вивченні дисциплін профілю «Швейна справа» студенти отримують теоретичну, методичну і практичну підготовку з організації та проведення занять з проектування швейних виробів в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах.

Підвищення якості професійної освіти та оптимізації процесу підготовки майбутніх вчителів технологій з використанням комп'ютерних технологій, на наш погляд, потребує розв'язання таких завдань: визначення тем або питань для вивчення з комп'ютерної підтримкою; вивчення інтересів студентів до предмету; підвищення їх активності в пізнавальній діяльності.

Застосування ІКТ при вивченні цих дисциплін дає можливість за короткий час викласти досить великий об'єм інформації, та сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу, створює умови для реалізації поставлених завдань. Дуже багато різноманітної теоретичної інформації, практичних технологій обробки окремих виробів, що вивчаються за програмою, можна продемонструвати з використанням презентацій. При використанні комп'ютерів на занятті інформація подається не статичною незвученою картинкою, а динамічним відео- та звукорядом, що значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу. Це дозволяє створювати більш наочні та інформаційно насичені заняття і зробити викладання навчальної дисципліни ефективнішим. Зображення (слайди) – це фотографії, малюнки, графіки, схеми і містять відео- та текстові фрагменти.

Швидкий розвиток техніки та розширення її функціональних можливостей дозволяє широко використовувати комп'ютери на всіх етапах навчального процесу: під час лекцій, практичних і лабораторних занять, при самопідготовці, для контролю та самоконтролю ступеня засвоєння навчального матеріалу. Комп'ютерні технології можна використовувати на різних етапах лекцій, при проведенні лабораторно-

практичних занять використовувати відеофрагменти, які містять інформацію про обладнання, технологію виготовлення виробу, інструктажі, так звані відеовправи.

В процесі професійного навчання доцільно проводити розпочату в основній школі роботу саме з формування й розвитку в учнів теоретичних знань. Формуючи у студентів знання, необхідно дотримуватись відомих дидактичних принципів педагогіки: науковості, доступності й посильності, систематичності та послідовності, зв'язку теорії з практикою, міцності засвоєння знань, єдності навчання, виховання і розвитку, свідомості і активності, наочності, а також індивідуального підходу. Неабияке значення у формуванні теоретичних знань студентів відводиться застосуванню ІКТ [5].

На заняттях з дисципліни профілю «Швейна справа» з використанням ІКТ важливо, щоб кабінет був обладнаний необхідною апаратурою, що дає можливість демонструвати відеофільми та мультимедійні презентації. Для цього необхідно мати наступне: комп'ютер, демонстраційний екран, мультимедійний проектор. Також потрібно, щоб комп'ютерна техніка мала необхідне програмне забезпечення, яке б давало можливість відтворювати відеофільми та мультимедійні презентації. До цих комп'ютерних програм відносять:

- Microsoft PowerPoint (для створення та відтворення презентацій);
- VLC-player (для перегляду відео);
- KMPlayer (для перегляду відео);
- TivnoPlayer (для перегляду відео);
- LightAlloy (для перегляду відео).

Щоб вміти користуватися цим обладнанням та програмним забезпеченням, майбутній вчитель обслуговуючої праці, повинен володіти навичками роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями. Самостійність дій студента залежить, передусім, від довіри викладача до нього. Методичне мистецтво викладача полягає в умінні правильно організувати навчальний процес як в аудиторії, так і поза нею. Для успішної реалізації нових програм з професійного навчання викладач, відповідно, повинен мати високий рівень спеціальної фахової та методичної підготовки, постійно вдосконалювати свою педагогічну майстерність. Без цього педагог не зможе допомогти студенту розвинути його творчий потенціал. Роль викладача в контексті нових підходів до змісту професійного навчання полягає у створенні умов, за яких студент може самовиразитися, визначити оптимальну освітню й життєву позицію. Саме від викладача, його вміння та майстерної організації навчального процесу залежить результат навчання – інтерес учнів до профілю, бажання плідно й творчо працювати на кожному занятті, швидке опанування всього програмного матеріалу, досягнення високих результатів.

Викладач повинен вміти організувати та керувати самостійною роботою учнів на уроках та в позанавчальній діяльності. Тому в процесі підготовки вчителя, як зазначав Д.О. Тхоржевський, важливо „... не знання та вміння дати „в запас”, а навчити здобувати їх самостійно за потребою”, сформувати вміння раціонально організувати власну діяльність та роботу студентів на заняттях.

Розглянемо використання ІКТ на прикладі теми «*Особливості повузлової обробки спідниць*», зміст якої включає наступні питання: Асортимент поясних виробів. Послідовність обробки спідниць. Обробка верхнього зрізу в поясних виробках: а) пришивним поясом; б) цільновикроєним поясом; в) обшивкою; г) підкладкою; д) з використанням еластичної тасьми. Особливості обробки застібки в поясних виробках залежно від конструкції та властивостей матеріалу. Обробка кишень в спідницях та штанах. Обробка низу поясних виробів. Складання схеми збору виробу. Складання технологічної послідовності обробки спідниць.

Під час оголошення теми лекції використовується слайд з планом лекції. Наступний слайд містить перелік літературних джерел, які студенти можуть використовувати при підготовці до лабораторних та практичних робіт, а також для самостійного опрацювання теоретичного матеріалу. На етапі подання нового матеріалу, розглядаючи асортимент поясних виробів, на слайдах відображені «Моделі поясних виробів» (відповідного напрямку моди). Розкриваючи питання послідовності обробки спідниць, демонструється слайд послідовності обробки спідниць відповідно моделі. Технологію обробки основних вузлів спідниць розглядаємо на наступних слайдах. Ознайомити студентів з промисловими методами обробки спідниць найкраще використовуючи відеофільм «Обробка спідниці в умовах серійного виробництва». На етапі закріплення вивченого матеріалу використовується слайд, який містить запитання та тестові завдання. Під час виконання лабораторних робіт використовуються як слайдові презентації, так і відеофрагменти. Під час виконання практичної роботи студенти можуть переглядати відеофрагменти, що демонструють технологічну послідовність обробки певного вузла: обробка верхнього зрізу пришивним поясом, обшивкою тощо.

Для опрацювання завдань самостійної роботи студентами доречно створювати інформаційні сайти з використанням презентацій, відеофільмів, текстової інформації, які допоможуть їм засвоїти пропонований матеріал.

Досить гостро постає питання дидактичного забезпечення занять під час вивчення дисципліни «Обладнання швейного виробництва та його експлуатація», особливо при вивченні тем «Загальна характеристика, призначення і принцип роботи машин напівавтоматичної дії», «Технічна характеристика обладнання розкрійного виробництва», «Волого-теплова обробка та обладнання для її виконання», в зв'язку з тим, що кабінети недоречно і досить дорого облаштовувати таким обладнанням. Відеофрагменти допоможуть студентам якнайкраще засвоїти цей матеріал. З цією метою ми створили відеофільми на базі місцевого підприємства: «Машини напівавтоматичної дії у швейному виробництві», «Обладнання розкрійного виробництва». Демонстрація цих відеофільмів дає ще й можливість реалізації міждисциплінарного зв'язку з дисциплінами «Технологія обробки одягу», «Конструювання і моделювання одягу».

Використання засобів мультимедіа, при вивченні вказаного вище профілю, сприяє: підвищенню

мотивації студентів до навчання; інтенсифікації процесу навчання; розвитку особистості студента; розвитку навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом; підвищенню ефективності навчання за рахунок його індивідуалізації.

Висновок. Нові ІКТ навчання дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань. У процесі навчання важлива не інформаційна технологія як така, а те, наскільки її використання реалізує досягнення освітніх цілей. Власне кажучи, нині освіта стоїть перед важливим завданням: навчитися правильно, оптимально й нешкідливо застосовувати комп'ютер. Застосування сучасних інформаційних технологій у навчанні – одна з найважливіших і найбільш стійких тенденцій розвитку світового освітнього процесу. У вітчизняних навчальних закладах в останні роки комп'ютерна техніка й інші засоби ІКТ стали все частіше використовуватися при вивченні більшості навчальних дисциплін. Інформатизація істотно вплинула на процес придбання знань.

Використання розроблених ІКТ при вивченні дисципліни профілю «Швейна справа» в Рівненському державному гуманітарному університеті при підготовці майбутніх вчителів технологій дає змогу підвищити ефективність навчання, про що свідчать результати модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у розробці системи методичного забезпечення самостійної роботи студентів з профілю «Швейна справа» з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глухенька Л.М. Особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій навчання на уроках хімії / Л.М. Глухенька // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – 2013. – № 39. – С.110-115.
2. Горбунова Л.И. Использование информационных технологий в процессе обучения [Текст] / Л.И. Горбунова, Е.А. Субботина // Молодой ученый. – 2013. – №4. – С. 544-547.
3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2012. – № 2. – С. 2-9.
4. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании: учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед. / И.Г. Захарова. – М.: Академия, 2003. – 192 с.
5. Яменко О.П. Информационно-коммуникационные технологии в среде дистанционного образования [Электронный ресурс] // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 4. – Режим доступа: www.science-education.ru/110-9791. – Назва з екрану.

В.А. СИПАЙЛО. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ (на примере профиля «Швейное дело»)

Резюме. В статье обоснована целесообразность и возможность использования информационно-коммуникационных технологий в процессе подготовки учителей технологий (на примере профиля «швейное дело») и показана методика их использования на занятиях.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, компьютерная презентация, видеофильмы, методические условия.

V.O. SIPAYLO. USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE PREPARATION OF TEACHERS OF TECHNOLOGY (for example, "Sewing" profile)

The summary. The article substantiates the desirability and feasibility of the use of information and communication technologies in the training of teachers of technology (for example, the profile of "sewing") and the technique of their use in the classroom.

Key words: information and communication technology, computer presentations, videos, methodical conditions/

Рекомендовано до друку.
Канд. пед. наук, проф. М.С. Янцур.

Одержано редакцією 25.05.2016 р.

УДК: 373. 2. 016: 7

Л.А. ЯНЦУР

РОЗВИТОК ХУДОЖНІХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СПІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Резюме. У статті розкриваються особливості розвитку художніх видів діяльності дітей з різними освітніми потребами в умовах спільного навчання в дошкільному навчальному закладі.

Ключові слова: художні види діяльності, діти з різними освітніми потребами, спільне навчання в дошкільному навчальному закладі.

Постановка проблеми. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року передбачає необхідність кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості та конкурентоспроможності

© Л.А. Янцур, 2016